

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/C.S.-01/1

Karar Sayısı : 02-52/667-271

Karar Tarihi : 5.9.2002

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Ersan GÖKMEN, R.Müfit SONBAY, Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL

B- RAPORTÖR: Cengiz SOYSAL

C- ŞİKAYET EDEN: - Özhamurkar Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Rıfki Tongsir Cad. No:62 Küçükyalı - İstanbul

Temsilcisi: Av. Meral ERDOĞAN

Ebusuud Cad. Hocapaşa Camii Sok. Plevne Han No:2/15

Sirkeci - İstanbul

D- ŞİKAYET EDİLEN: - Castrol Madeni Yağlar Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Nispetiye Cad. Akmerkez B Blok Kat:4 Etiler - İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Özhamurkar Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş. (Özhamurkar) ile Castrol Madeni Yağlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Castrol) arasında yapılmış olan "Bayilik Sözleşmesi"nin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a ve 1997/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu, ayrıca Castrol'ün hakim durumda bulunmasından dolayı yapılan sözleşme vasıtasıyla bu hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası.

F- İDDİALARIN ÖZETİ: Özhamurkar ile Castrol arasında yapılmış olan "Bayilik Sözleşmesi"nin 4054 sayılı Kanun'a ve 1997/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu, Castrol'ün mal verme ve özellikle fiyat politikaları açısından hakim durumunu kötüye kullandığı iddia edilmektedir.

G- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.4.2000 tarih ve 1415 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan bilgi notu, 25.5.2000 tarih ve 00-19 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş, şikayetin genel uygulama çerçevesinde Castrol'ün muafiyet başvurusu ile birleştirilerek incelenmesine karar verilmiştir.

Kurum kayıtlarına 23.3.2001 tarih, 1200 sayı ile giren Özhamurkar'ın yazısı üzerine hazırlanan bilgi notu 22.9.2000 tarih ve 97 sayılı Başkanlık önergesi ile 00-36 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve anılan teşebbüsün başvurusunun, diğer bayi başvuruları ile dağıtım firmalarının bayilik sözleşmelerine ilişkin muafiyet/menfi tespit başvuruları ile birlikte, dikey anlaşmalara yönelik hazırlık aşamasında olan grup muafiyeti tebliğinin çıkarılmasından sonra değerlendirilmesi konusunda bilgi alınmıştır. Bununla birlikte, Kurum kayıtlarına 12.11.2001 tarih, 4810

sayı ile giren, İstanbul Asliye Mahkemesi Sekizinci Ticaret Dairesi'nin göndermiş olduğu yazıda, söz konusu teşebbüsün başvurularının sonucuna ilişkin bilgilerin, duruşmanın bırakıldığı 7.3.2002 tarihinden evvel bildirilmesi talep edilmiş, ayrıca bu talep Kurum kayıtlarına 16.5.2002 tarih ve 2235 sayı ile giren yazılarında da yinelenmiştir. Hazırlanan bilgi notu 26.2.2002 tarih ve 19 sayılı Başkanlık önergesi ile 02-10 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 25.5.2000 tarih ve 00-19 sayılı Kurul kararına atıf yapılarak, raporun iadesine karar verilmiştir.

Yapılan inceleme üzerine hazırlanan, 2.9.2002 tarih ve D1/1/C.S.-01/1 sayılı bilgi notu, 2.9.2002 tarih, REK.0.05.00.00/111 sayılı Başkanlık önergesi ile 02-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karar verilmiştir.

H- RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Castrol'ün hakim durumda olmaması nedeniyle Kanun'un 6. maddesine ilişkin bir ihlalin bulunmadığı,
- Şikayete konu olan Castrol ile Özhamurkar arasında akdedilmiş olan "Madeni Yağ Bayilik Sözleşmesi"nin, 1997/4 sayılı Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında belirlenen 5 yıla sınırlı olması gerekirken, 10 yıllık bir süreyi içermesinden dolayı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu,

ancak sözleşmenin 9.6.1999 tarihinde feshedilmiş olması nedeniyle şikayete ilişkin 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma veya soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmektedir.

I- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

TURCAS Petrolcülük A.Ş. (Turcas) ile Özhamurkar arasında 5.11.1991 tarihinde yapılan bayilik anlaşmasının münhasırlığa ve süreye yönelik maddeleri aşağıda sunulmuştur:

"Madde 1;

Bayi şirketin halen pazarlamakta olduğu ve ileride pazarlayacağı madeni yağları, gresleri ve hususi müstahzarlarını Şirketten alıp satmayı, reklam maksadıyla teşhir etmeyi, başka şirketlere ait madeni yağları, gresleri ve sair müstahzarları satmamayı ve teşhir etmemeyi taahhüt etmiştir.

Madde 10;

İşbu anlaşmanın müddeti, imzası tarihinden itibaren 10 senedir. Bu müddetin hitamından 3 ay evvel taraflardan biri fesih yazısı göndermediği takdirde sözleşme aynı şartlarla 5 sene daha uzamış sayılır."

Bu anlaşma uyarınca Turcas'ın sahip olduğu her türlü hak, alacak, borç ve yükümlülük, Turcas'la Castrol arasında yapılan devir anlaşmasına istinaden 5.6.1996 tarihinden itibaren Castrol'e devir ve temlik edilmiştir.

Ancak Castrol, 21.5.1999 tarihli bilirkişi raporu ile Castrol markası yerine başka marka ürünlerin Özhamurkar tarafından satıldığını tespit ettirmiş, 9.6.1999 tarihli yazısıyla da sözleşmeyi feshetmiştir. Ayrıca ödünç olarak Özhamurkar'a verdiği ekipmanların iadesini isteyerek, sözleşmeden kaynaklanan tazminatı da talep etmiştir. Konuya ilişkin dava halen devam etmektedir.

Söz konusu başvuruda, Castrol'un hakim durumunu kötüye kullandığı iddia edilmektedir. Dosya mevcudu bilgilerden, Castrol'ün madeni yağ pazarındaki pazar payının yaklaşık %.... olduğu dikkate alındığında, bu firmanın hakim durumda bulunmadığı, dolayısıyla Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir incelemeye gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

Kanun'un 4. maddesi ve 1997/4 sayılı Tebliğ açısından ise, söz konusu anlaşmanın bir tek elden satın alma anlaşması niteliğinde olduğu ve süresinin 10 yıl olmasından dolayı grup muafiyetinden yararlanamayacağı görülmektedir. Ayrıca, dosya mevcudu bilgilerden, Castrol'ün bayileriyle yapmış olduğu madeni yağ bayilik sözleşmelerini 31.8.2000'de menfi tespit verilmesi veya muafiyet tanınması talebi ile Kurul'a bildirdiği, ancak bu tarihte Özhamurkar'la yapılan sözleşme fesh edilerek yürürlükten kaldırıldığından bildirimde yer alan bayi listesinde Özhamurkar'ın bulunmadığı, dolayısıyla Özhamurkar ile yapılan sözleşmeye ilişkin bireysel muafiyet talebinin de olmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle Kanun'un 5. maddesi uyarınca sözleşmeye bireysel muafiyet de tanınamayacaktır. Bu durumda, Castrol ile Özhamurkar arasında yapılan madeni yağ bayilik sözleşmesinin yasal süresinin 5 yıla sınırlı olması gerektiği, dolayısıyla sözleşmenin 5.11.1996 tarihinden sonraki uygulamasının Kanun'un 4. maddesi kapsamına gireceği kanaatine varılmıştır.

Ancak, sözleşmenin 1991 yılında imzalandığı ve 1999 yılında feshedilerek yürürlükten kaldırıldığı dikkate alındığında, halen devam eden bir ihlalden söz edilemeyeceği açıktır. Diğer taraftan, sözleşmenin 1999 yılında feshedildiği döneme kadar mevcut olan 4. maddeye aykırılık konusunda ise; sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un dahi yürürlükte olmadığı 1991 yılında yapıldığı, 1997/4 sayılı Tebliğ'in 9.9.1997 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girdiği hususları dikkate alındığında, 1997-1999 dönemi için herhangi bir önaraştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler sonucunda;

- 1- Castrol Madeni Yağlar Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin hakim durumda olmaması nedeniyle Kanun'un 6. maddesine ilişkin bir ihlalin bulunmadığına,
- 2- a) Şikayete konu olan Castrol Madeni Yağlar Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile Özhamurkar Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş. arasında akdedilen "Madeni Yağ Bayilik Sözleşmesi"nin, yürürlük süresini düzenleyen 10. maddesinin 1997/4 sayılı Tebliğ kapsamında belirlenen 5 yıla sınırlı olması gerekirken, 10 yıllık süreyi içermesinden dolayı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna,
b) bununla beraber, sözleşmenin 9.6.1999 tarihinde feshedilmiş olması nedeniyle şikayete ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığına

dolayısıyla şikayetin reddine OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.